

HØJESTERETS KENDELSE

afsagt torsdag den 11. april 2019

Sag BS-37557/2018-HJR
(1. afdeling)

A
(advokat Flemming Jensen)

mod

Kurator for I/S X under konkurs, advokat Trine Hasselbalch
(selv)

og

Sag BS-37560/2018-HJR

B
(advokat Flemming Jensen)

mod

Kurator for I/S X under konkurs, advokat Trine Hasselbalch
(selv)

og

Sag BS-37561/2018-HJR

C
(advokat Flemming Jensen)

mod

Kurator for I/S X under konkurs, advokat Trine Hasselbalch
(selv)

I tidligere instanser er afsagt kendelse af Skifteretten i Holstebro den 12. februar 2018 og af Vestre Landsrets 14. afdeling den 28. maj 2018.

I påkendelsen har deltaget fem dommere: Thomas Rørdam, Marianne Højgaard Pedersen, Poul Dahl Jensen, Henrik Waaben og Kristian Korfits Nielsen.

Påstande

De kærende, A, B og C, har nedlagt påstand om, at landsrettens kendelse ophæves, og at sagen hjemvises til fornyet behandling ved landsretten.

Kurator for I/S X under konkurs, advokat Trine Hasselbalch, har påstået stadfæstelse.

Sagsfremstilling

A, B og C ejede og drev sammen et kvægbrug i interessentskabet I/S X. De blev alle erklæret personlig konkurs ved dekret afsagt den 30. marts 2017. Samme dag blev interessentskabet ligeledes erklæret konkurs.

Den 28. juli 2017 indstillede kurator i konkursboerne efter A, B og C, advokat Trine Hasselbalch, til skifteretten, at der blev indledt sag om konkurskarantæne mod A, B og C.

Skifteretten besluttede den 12. september 2017 at tage indstillingen om at indlede konkurskarantænesager til følge.

Ved processkrift af 10. oktober 2017 nedlagde kurator påstand om, at de alle blev pålagt konkurskarantæne i tre år.

Den 20. oktober 2017 blev advokat Flemming Jensen beskikket for A, B og C. Advokat Flemming Jensen nedlagde i svarskrift af 29. november 2017 påstand om afvisning, subsidiært frifindelse. Til støtte for den principale påstand blev anført, at kurator i I/S X under konkurs er rette sagsøger i konkurskarantænesagerne, og at sagerne således bør afvises, jf. retsplejelovens § 349, jf. § 348, stk. 2, nr. 1.

Advokat Trine Hasselbalch anmodede derefter skifteretten om at tillade berigtigelse af den angivne part fra kurator i de enkelte interessenters konkursboer til kurator i I/S X under konkurs. Dette protesterede A, B og C imod.

Ved kendelse af 12. februar 2018 tog skifteretten anmodningen til følge. I kendelsen hedder det bl.a.:

"Retten tog efter de nærmere omstændigheder kurators anmodning til følge, idet det må have stået de enkelte interessenter klart, at det er kurator i konkursboet I/S X, som er sagsøger i de enkelte sager, og at det er en fejl, at det i processkriftet er angivet, at sagsøger var de enkelte interessenter under konkurs. Retten giver derfor kurator tilladelse til at ændre partbetegnelsen på sagsøgers side til kurator i konkursboet I/S X."

A, B og C kærede kendelsen til Vestre Landsret, som den 28. maj 2018 traf afgørelse om at afvise kæremålene. Som begrundelse herfor er i landsrettens kendelse anført følgende:

"Sager om konkurskarantæne behandles efter reglerne i konkurslovens kapitel 20 og efter retsplejelovens regler om borgerlige sager med de ændringer, som følger af forholdets natur, jf. konkurslovens § 243, jf. § 160, stk. 2.

Af forarbejderne til reglerne om konkurskarantæne, lovforslag nr. 131, af 30. januar 2013, fremgår blandt andet følgende:

"4.3. Kompetence og sagsbehandling

4.3.1. Konkursrådets overvejelser

...

4.3.1.5. Konkursrådet finder, at sagen i øvrigt bør behandles efter de almindelige regler om behandlingen af civile retssager. Dog bør skifteretten - uanset om den pågældende udebliver eller tager bekræftende til genmæle - have pligt til selvstændigt at vurdere, om pålæg af konkurskarantæne er tilstrækkeligt begrundet i det, der er anført i kurators processkrift, og hvor lang konkurskarantænen i givet fald bør være. I tilfælde af udeblivelse, eller hvis den pågældende tager bekræftende til genmæle, vil det imidlertid ikke være nødvendigt at føre bevis for faktiske omstændigheder, som kurator har redegjort for i sit processkrift, og som den pågældende ikke har bestridt. Hvis den pågældende i et processkrift har bestridt faktiske omstændigheder, men udebliver under retsmødet, skal kurator derimod føre bevis, i det omfang de faktiske omstændigheder er bestridt.

Konkursrådet anfører endvidere, at det forhold, at sagen i øvrigt skal behandles efter de almindelige regler om behandlingen af civile retssager, bl.a. indebærer, at den, der begæres pålagt konkurskarantæne, har stilling som part i sagen om pålæg af konkurskarantæne. Der bør derfor f.eks.

ikke kunne anvendes tvangsmidler over for den pågældende for at fremtvinge en forklaring, men en eventuel manglende eller ufuldstændig forklaring bør i givet fald alene kunne have fakultativ processuel skadevirkning.

...

4.3.2. Justitsministeriets overvejelser

...

Justitsministeriet kan endvidere som udgangspunkt tilslutte sig Konkursrådets overvejelser om, hvilke regler der skal gælde for behandlingen af sager om konkurskarantæne.

Bl.a. på baggrund af de indkomne høringssvar over betænkningen har Justitsministeriet imidlertid på enkelte punkter fundet grundlag for at udforme lovforslaget på en måde, der afviger fra betænkningens forslag.

...

Justitsministeriet har bl.a. i lyset heraf fundet anledning til i lovforslaget at præcisere, at en konkurskarantænesag - når sagen er rejst og behandles ved domstolene - ikke er en del af bobehandlingen, uagtet at sagsførelsen varetages af kurator og bygger på kurators indledende undersøgelser af de samlede forhold i boet. De nye regler om konkurskarantæne foreslås således med lovforslaget indsat i konkursloven som et nyt selvstændigt afsnit frem for som en del af det eksisterende afsnit II om konkurs, jf. herved lovforslagets § 1, nr. 4 (forslaget til konkurslovens afsnit III), og bemærkningerne hertil.

...

Justitsministeriet har endvidere noteret sig, at betænkningens forslag til regler om sagsbehandling bygger på en forudsætning om, at sager om konkurskarantæne behandles efter de særlige regler herom, som forslaget indeholder, og i øvrigt - som følge af konkurslovens § 243, som Konkursrådet ikke foreslår ændret - efter retsplejelovens regler om borgerlige sager med de ændringer, som følger af forholdets natur.

Der er i forbindelse med høringen over betænkningen peget på, at det kan give anledning til en vis usikkerhed om, hvorvidt konkurskarantæne kan betegnes som en tvist i et konkursbo. Dette skyldes navnlig, at sagen som ovenfor anført ikke vil være en del af bobehandlingen og vil være denne uvedkommende. Det bemærkes i tilknytning hertil, at § 243 efter sin placering i konkursloven finder anvendelse i forhold til såvel tvister i konkursboer som tvister i sager om rekonstruktion og gældssanering.

Med forslaget om at indsætte et nyt særskilt afsnit om konkurskarantæne vil konkurslovens § 243 fremover også finde anvendelse i forhold til sådanne sager. Med henblik på at undgå usikkerhed herom finder Justitsministeriet imidlertid, at det er rigtigst at medtage en udtrykkelig bestemmelse i lovteksten om, at konkurslovens § 243 finder tilsvarende anvendelse i sager om konkurskarantæne med den virkning, at disse sager (i øvrigt) behandles efter retsplejelovens regler om borgerlige sager med de ændringer som følger af forholdets natur. ...

Til kapitel 20

(Behandlingen af sager om konkurskarantæne)

Til § 160

Bestemmelsen angår skifterettens beslutning om at indlede sag om konkurskarantæne.

...

Det foreslås i *stk. 2*, at sager om konkurskarantæne behandles efter de særlige regler herom i det foreslåede kapitel 20, og i øvrigt - som følge af den foreslåede henvisning til konkurslovens § 243 - efter retsplejelovens regler om borgerlige sager med de ændringer, som følger af forholdets natur.

Der henvises i øvrigt til afsnit 4.3 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

..."

Udgangspunktet er herefter, at skifterettens kendelser og beslutninger i forbindelse med konkurskarantænesagen kan kæres, jf. retsplejelovens § 389.

Efter retsplejelovens § 389 a kan kendelser og andre beslutninger, der afsiges af byretten under hovedforhandlingen eller under dennes forberedelse, imidlertid kun kæres med Procesbevillingsnævnets tilladelse. Denne kærebegrænsningsregel blev indført ved lov nr. 737 af 25. juni 2014, og hverken denne lov eller forarbejderne hertil indeholder særskilte bemærkninger vedrørende spørgsmålet om kære af afgørelser afsagt af skifteretten under forberedelsen af en konkurskarantænesag.

Højesterets kendelse af 15. marts 2017, trykt i Ugeskrift for Retsvæsen 2017, side 1760, indebærer efter landsrettens opfattelse, at når særlovgivning gør de almindelige processuelle regler i retsplejeloven anvendelige, og når der i forarbejderne til den pågældende særlovgivning er henvist til, at de almindelige processuelle regler finder anvendelse, omfatter dette også retsplejelovens § 389 a, og at det er uden betydning, om sagen som

udgangspunkt behandles mundtlig eller skriftligt, eller om afgørelsen træffes ved kendelse.

På denne baggrund må retsplejelovens § 389 a ligeledes finde anvendelse i konkurskarantænesager.

Den påkærede afgørelse er truffet under forberedelsen af konkurskarantænesagerne. Afgørelsen kan derfor kun kæres med Procesbevillingsnævnets tilladelse. Da en sådan tilladelse ikke foreligger, afvises kæremålene.”

Anbringender

A, B og C har anført navnlig, at retsplejelovens § 389 a ikke finder anvendelse i sager om konkurskarantæne. Det skyldes, at en afgørelse om konkurskarantæne træffes ved kendelse, uden at der forud herfor gennemføres en hovedforhandling. Uanset at en sag om konkurskarantæne skal forhandles mundtligt, hvis den, der begæres pålagt konkurskarantæne, anmoder om det, og uanset at det fremgår af konkurslovens § 255, at retsplejelovens regler om anke og kære finder anvendelse, er retsplejelovens § 389 a således ikke anvendelig på sager om konkurskarantæne. Højesterets kendelse af 15. marts 2017 (UfR 2017.1760) ændrer ikke herved. Kendelsen angik spørgsmålet om kære i medfør af voldgiftsloven, nærmere bestemt af en afgørelse om sagsomkostninger truffet af en voldgiftsret, og Højesteret har ikke med kendelsen taget stilling til, om § 389 a finder anvendelse i en konkurskarantænesag. For sådanne sager foreligger der klar retspraksis om, at kære ikke forudsætter tilladelse efter § 389 a, jf. Vestre Landsrets kendelse af 9. november 2016 (UfR 2017.733). Der er ikke grundlag for at ændre denne praksis, også henset til konkurskarantænesagers pønale karakter. Kæremålene er således omfattet af hovedreglen i retsplejelovens § 389, stk. 1, hvorefter kendelser afsagt af en byret frit kan kæres til landsretten.

Kurator for I/S X under konkurs, advokat Trine Hasselbalch, har anført navnlig, at retsplejelovens § 389 a finder anvendelse i konkurskarantænesager. Der findes ikke en særregel i konkurslovens kapitel 20, der regulerer adgangen til at kære kendelser og andre beslutninger, der afsiges af skifteretten under behandlingen af en konkurskarantænesag, idet konkurslovens § 164 om kære alene vedrører afgørelsen om, hvorvidt konkurskarantæne skal pålægges eller ej. Konkurslovens § 160, stk. 2, henviser udtrykkeligt til samme lovs § 243, hvoraf det fremgår, at behandlingen af tvister foregår efter retsplejelovens regler om borgerlige sager med de ændringer, som følger af forholdets natur. Det er dermed entydigt fastsat i konkursloven, at det er de almindelige regler om behandling af civile sager, der finder anvendelse i sager om konkurskarantæne i tilfælde, hvor spørgsmålet ikke er reguleret i en særbestemmelse i konkurslovens kapitel 20. Skifterettens kendelse om tilladelse til at ændre partsbetegnelsen er afsagt under forberedelsen af konkurskarantænesagerne. Det forhold, at

en afgørelse om konkurskarantæne træffes ved kendelse, jf. konkurslovens § 164, uden at der forud herfor nødvendigvis gennemføres en hovedforhandling, kan ikke føre til, at § 389 a ikke finder anvendelse i konkurskarantænesager, jf. herved Højesterets kendelse af 15. marts 2017 (UfR 2017.1760). Denne højesteretskendelse har indirekte "underkendt" Vestre Landsrets kendelse af 9. november 2016 (UfR 2017.733). Det er således efter konkurslovens regler om konkurskarantæne, forarbejderne hertil og retspraksis klart, at kærebegrænsningsreglen i retsplejelovens § 389 a finder anvendelse i sager om konkurskarantæne. At reglerne om konkurskarantæne måske kan hævdes at indeholde et pønalt element ændrer ikke herved.

Højesterets begrundelse og resultat

Sagen angår, om skifterettens afgørelse om at tillade ændring af partsbetegnelsen i konkurskarantænesagerne mod A, B og C er omfattet af kærebegrænsningsreglen i retsplejelovens § 389 a, således at afgørelsen kun kan indbringes for landsretten med Procesbevillingsnævnets tilladelse.

Som anført af landsretten behandles sager om konkurskarantæne efter reglerne i konkurslovens kapitel 20 og i øvrigt efter retsplejelovens regler om civile sager med de ændringer, som følger af forholdets natur, jf. konkurslovens § 160, stk. 2, jf. § 243. Højesteret tiltræder derfor, at retsplejelovens § 389 a finder anvendelse i sager om konkurskarantæne. Det bemærkes herved, at det er uden betydning for anvendelsen af retsplejelovens § 389 a i sager om konkurskarantæne, at sådanne sager som udgangspunkt behandles skriftligt, jf. konkurslovens § 162, stk. 4, og at afgørelsen af, om der skal pålægges konkurskarantæne, efter § 164, stk. 1, træffes ved kendelse, jf. herved også Højesterets kendelse af 15. marts 2017 (UfR 2017.1760).

Den påkærede afgørelse er truffet under forberedelsen af konkurskarantænesagerne og kan derfor kun kæres med Procesbevillingsnævnets tilladelse. Da en sådan tilladelse ikke foreligger, har landsretten med rette afvist kæremålene.

Højesteret stadfæster herefter landsrettens kendelse.

Efter sagens karakter skal ingen af de kærende betale kæremålsomkostninger for Højesteret til statskassen, jf. herved konkurslovens § 165 og retsplejelovens § 312, stk. 3.

THI BESTEMMES:

Landsrettens kendelse stadfæstes.

Kæremålsomkostningerne ophæves.